

Otázka

Pokud někdo nabude více než 90 % registrovaných akcií jednoho emitenta tak, že se na něj vztahuje povinnost učinit nabídku převzetí, vzápětí využije svého postavení a prosadí usnesení o zrušení společnosti bez likvidace podle § 220p obchodního zákoníku, musí učinit nabídku převzetí, přestože podle § 220p obchodního zákoníku má též povinnost přiměřeně vypořádat ostatní akcionáře?

Odpověď

Povinnost učinit nabídku převzetí rozhodnutím podle § 220p obchodního zákoníku nezaniká. Zatímco účel úpravy nabídek převzetí spočívá v preventivní ochraně ostatních akcionářů v případě ovládnutí společnosti, popř. zvýšení míry ovládnutí nad prahy stanovené v zákoně, upravuje § 220p obchodního zákoníku zjednodušený způsob „fúze“ společnosti s hlavním akcionářem a jejího zániku bez likvidace. Ačkoliv rovněž ve druhém případě zákon určitým způsobem chrání ostatní akcionáře (vypořádání v penězích musí být přiměřené a vycházet z posudku znalce), ochrana nedosahuje takové úrovně jako u povinné nabídky převzetí. Z hlediska možností obrany v soukromém právu lze obě situace stavět naroveň, v § 220p obchodního zákoníku však na rozdíl od úpravy nabídek převzetí naprosto chybí podstatný prvek předběžné veřejnoprávní kontroly ze strany Komise. Ta může u nabídek převzetí změnit cenu, za kterou povinná osoba akcie odkupuje, při nesplnění povinnosti může pozastavit výkon hlasovacích i jiných práv delikventa, uložit pokutu až do výše 100 miliónů Kč atd. Kdyby postup podle § 220p obchodního zákoníku zpětně vyloučil aplikaci ustanovení o povinné nabídce převzetí, pozbyla by veřejnoprávní kontrola veškerý smysl a bylo by velmi snadné ji obejít. Důvod, proč § 220p obchodního zákoníku veřejnoprávní kontrolu nezakládá, se ostatně nabízí – rozhodnout o zrušení společnosti s převodem jmění na akcionáře může pouze akcionář, který již společnost ovládá, nabídku převzetí tedy musel učinit.

Argumentovat lze též systematickým řazením obou ustanovení. Povinnost učinit nabídku převzetí zákon ukládá na zcela jiném místě bez zjevné provázanosti s § 220p obchodního zákoníku. Podmínění povinnosti učinit nabídku převzetí tím, že majoritní akcionář nevolil zrušit společnost a převést její jmění na sebe, nemá v zákoně oporu. Výslovné ustanovení chybí a teleologickým ani systematickým výkladem uvedený závěr vyvodit nelze.

Nabude-li tedy akcionář 90 % akcií společnosti s registrovanými účastnickými cennými papíry, je povinen učinit nabídku převzetí podle § 183b odst. 1 obchodního zákoníku, i kdyby na valné hromadě následně rozhodl o zrušení společnosti bez likvidace podle § 220p obchodního zákoníku.